

FIGYELŐ
SZOLGÁLAT

REFERÁTUMOK

KÖNYVEK

2/K/71

002:338.93:025

/LÉCESNÉ MESTERHÁZI-NAGY/ L. MESTERHÁZI-NAGYOVÁ, Márta:
Firemná literatúra v knižniciach.
/Vállalati irodalom a könyvtárakban./
Bratislava, Slovenska technická knižnica, 1969. 88, [2] p.
/Metodické pomôcky S1TK./

A kiadvány szlovák nyelven a szerző - nálunk 1964-ben Speciális műszaki kiadványfajták a könyvtári gyakorlatban címen kiadott - művének a vállalati irodalomra vonatkozó fejezeteit és bibliográfiáját tartalmazza. Noha az eredeti kötet megjelenése óta - tájékoztat az előszó - már elég hosszú idő telt el és sok minden történt ezen a gyorsan fejlődő területen, szlovák nyelvre történő lefordítása mégis hézagpótlónak látszik. Mindenekelőtt azért, mert - Csehszlovákiában elsőnek - összefüggő, szakirodalmilag gazdagon és megbízhatóan megalapozott képet fest a vállalati irodalommal világszerte végzett munkáról. Az értékes információktól azt remélik, hogy fellelenti a csehszlovák tájékoztatási központok vállalati irodalommal végzett munkáját, és ösztönzést ad további, ilyen tárgyú művek megjelentetésére.

Csehszlovákiában az utóbbi 3-4 év folyamán nagyon megerősödött a vállalati irodalom iránti érdeklődés. Ezt számos cikk, tanulmány, együttműködési kezdeményezés és tanácskozás jelzi. A Slovenská technická knižnica /Szlovák Műszaki Könyvtár/ egyike azoknak az intézményeknek, amelyek élen járnak e mind fontosabbá váló szakirodalmi kategória jelentőségének felismertetésében, a gyűjtéséhez, feltárásá-

hoz és hasznosításához szükséges ismeretek elterjesztésében. A Könyvtár Metodické pomôcky SLTK /Módszertani segédletek/ című sorozatában máris több füzet foglalkozik ezzel a témával.

/Futala T./

3/K/71

002:651.838.4

MOLNÁR Imre:

Peremlyukkártyás tájékoztató rendszerek tervezése.

/Közread. az Országos Széchényi Könyvtár
Könyvtártudományi és Módszertani Központ./
Bp. /Népművelési Propaganda Iroda/, 1969. 58 p.
/Könyvtárgépesítési füzetek 5./

A különböző kézi lyukkártyás nyilvántartási és visszakeresési rendszerek egyre inkább elterjednek a szakirodalmi tájékoztatás egyes részterületein. Ezek közül a peremlyukkártyák fokozottabb népszerűsége tettek szert. Elterjedésüket elősegítette a tájékoztatási igények gyors mennyiségi és minőségi növekedése, amelynek kielégítését a hagyományos nyilvántartási és visszakeresési eszközökkel és módszerekkel nem lehetett maradéktalanul megoldani. Ugyanakkor megnehezítette a peremlyukkártyás tájékoztatási rendszerek elterjedését egyrészt a rendszer és a hozzá szükséges eszközök hiányos ismerete, másrészt az eszközök beszerezhetőségének nehézségei.

Az említett tanulmány elsődként vállalkozik arra, hogy a peremlyukkártyás tájékoztató rendszerek tervezését röviden és lényegretörően összefoglalja. A rendszertervezés alapismereteinek néhány mondatos ismertetése után a tervezés egyes fázisait és a tevékenységi köröket megfelelő logikai sorrendben ismerteti. A peremlyukkártyás rendszereket csak felületesen ismerők számára is érthetővé válik lépésről-lépésre: mit kell tenniük ahhoz, hogy tájékoztatási rendszerüket viszonylag egyszerű eszközökkel, jól előkészítve, gyorsan korszerűsítsék. Mindemellett nem tekinthető a peremlyukkártyák teljes problematikáját feldolgozó kézikönyv jellegű műnek. Ezt azonban a mű szerzője nem is tekintette feladatának, hiszen a peremlyukkártyás rendszer tervezési folyamatának kellő leírásával hízagpótló munkát végzett a kézi lyukkártyákról eddig megjelentetett hazai szakirodalomban. A szerző még így is több - a tárgykör szempontjából nélkülözhetetlen - fogalom, illetve téma vázlatos ismertetésére kényszerült. Hiba, hogy az ilyen vázlatosan tárgyalt fogalmaknál nincs utalás arra, hogy hol, mely művekben található az érdeklődő olvasó ezekre részletesebb magyarázatot/pl. szuperponálás/. Az egyes részfolyamatok ismertetésénél a megértést segítő gyakorlati példák száma kevés. Hasonlóképpen hiányzik azoknak az információs részterületeknek a felsorolása, amelyeknél a peremlyukkártyás tájékoztatási rendszer jól alkalmazható.

A felsorolt néhány hiányosság ellenére a témát kellő felépítéssel és színvonalon ismertető tanulmány nélkülözhetetlen mindazok számára, akik peremlyukkártyás tájékoztató rendszert eredményesen kívánnak létrehozni.

/Terebessy Á./

4/K/71

002:651.838.4.012.3

MOLNÁR Imre:

Peremlyukkártyás tájékoztató rendszerek szervezési problémái.

/Közread. az Országos Széchényi Könyvtár
Könyvtartudományi és Módszertani Központ./
Bp. /Népművelési Propaganda Iroda/, 1970. 68 p.
/Könyvtárgépesítési füzetek 7./

A Könyvtárgépesítési füzetek sorozatban megjelent, a peremlyukkártyás tájékoztató rendszereket ismertető második tanulmány a rendszerszervezéssel foglalkozik. A peremlyukkártyás tájékoztató rendszer szervezése az előzőleg megtervezett munka operatív végrehajtását segíti. Az általános szervezési tudnivalók rövid ismertetése után a szakirodalom peremlyukkártyás feldolgozására orientáltan sorolja fel a legfontosabb szervezési tennivalókat. A tanulmány előszavában a szerző arról "biztosítja" az olvasót, hogy a szakirodalom peremlyukkártyás feldolgozásából vett példák könnyen adaptálhatók más tájékoztatói területekre is. Az említett rendszerszervezési problémákat három nagyobb fejezetre bontva ismerteti:

- a/ a tájékoztató rendszer személyi feltételei;
- b/ a tájékoztató rendszer információs feltételei;
- c/ a tájékoztató rendszer anyagi-műszaki feltételei.

A felsorolt kérdéseket röviden, a lényeges mondanivalót kiemelve foglalja össze. Néhány alapfogalmat már ismertnek vesz és csak néhány mondatban említi meg. Az anyagi-műszaki feltételeknél a szerző összehasonlítja a hagyományos feldolgozás idő- és költségigényét a peremlyukkártyás rendszer hasonló igényeivel, és konkrét számszerű adatokkal bizonyítja az utóbbi gazdaságosabb voltát.

A tanulmányból hiányzik a feldolgozási munkanormák alternatív felsorolása, amely döntően befolyásolja mind személyi, mind anyagi vonatkozásban a peremlyukkártyák tájékoztatói rendszerek céljaira való alkalmazását. A mű végén közölt vonatkozó irodalomjegyzék hiányos, és főleg a szerző korábbi cikkeinek és tanulmányainak felsorolását adja.

/Terebessy Á./

FOLYÓIRATCIKKEK

26/71

002:007:37.018.43

A tudományos tájékoztatás és dokumentáció levelező oktatásának kezdete a Humboldt Egyetemen. /Beginn des Fernstudiums der wissenschaftlichen Information und Dokumentation./ - WINTER, H. = Bibliothekar, 24.k. 3.sz. 1970. p.330.

A berlini Institut für Bibliothekswissenschaft und wissenschaftliche Information der Humboldt-Universität /Humboldt Egyetem Könyvtár-tudományi és Tudományos Tájékoztatási Intézete/ az 1969/1970-es tanévben 140 hallgatóval megkezdte a társadalomtudományi és biológiai végzettségűek információs és dokumentációs posztgraduális levelező oktatását. Ebben az oktatási formában azok a tájékoztatási és dokumentációs munkában gyakorlatot szerzett szakemberek vehetnek részt, akik az alábbi feltételeknek megfelelnek:

társadalomtudományi vagy biológiai egyetemi, főiskolai végzettségűek /pl. jogi, bölcsészeti, közgazdasági, mezőgazdasági, orvosi, biológiai/;

gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, tapasztalatokat szereztek az információ és dokumentáció területén;

nyelvtudásuk: anyanyelvükön kívül két élő nyelv.

A levelező oktatás kétéves. A végző hallgatók szakdolgozatot készítenek, szakvizsgát /záróvizsgát/ tesznek. A szakdolgozat gyakorlati munkafeladatokhoz kapcsolódik.

A végzett hallgatók szakinformátor /Fachinformatör/ képzettséget és címet szereznek. A képzés szoros kapcsolatban áll az üzemi tájékoztatási feladatokkal.

/Bauer J./

27/71

002:377.6

A SINFDOK dokumentációs tanfolyamai. /SINFDOK-kurs i informationsökning och litteraturtjänst./ - WERNGREN, E. = Tidskrift för Dokumentation, 26.k. 2.sz. 1970. p.26.

A SINFDOK /Statens Råd för Vetenskaplig Information och Dokumentation = Svéd Állami Tudományos Tájékoztatási és Dokumentációs Tanács/ az 1969/70 tanévben tanfolyamot rendezett mérnök-dokumentalisták és vállalati könyvtárosok számára. Mivel a dokumentalisták alapképzése csak az 1971/72 tanévben fog megindulni, a tanfolyamot a SINFDOK 1970/71-ben is megismétli.

A mintegy 200 órás tanfolyamot háromnapos ciklusokban rendezték meg /csütörtök, péntek és szombat fél nap/, egy-egy oktatási ciklus után három hét szünet következett. Ezt a beosztást a hallgatók kedve-

zónék találták, még a vidékről felutazók is. Az előadókat a tájékoztatás gyakorlati területein működő szakemberekből toborozták. A tanterv a következő témacsoportokat foglalta magába:

A tájékoztatás és a dokumentáció szervezete Svédországban; nemzetközi együttműködés	3 óra
A vállalatok, intézmények stb. tájékoztatási szolgálata	24 óra
A tájékoztatás forrásai és azok alkalmazása. Könyvtári munkamódszerek	39 óra
Az információk tárolása és keresése	50 óra
Dokumentációs feldolgozások és információátvitel /referálás, irodalomkutatás, szemlekészítés, reprográfia, szóbeli tájékoztatás stb./	37 óra
Gyakorlati foglalkozások, szemináriumok, vizsgák stb.	47 óra

A tanfolyamot vizsga zárja le és a hallgatók bizonyítványt kapnak. Az első tanfolyam 30 hallgatóját 67 jelentkező közül válogatták ki. A 30 közül 24 tájékoztatási, illetve dokumentációs munkakörben dolgozott. Elsősorban kezdőket vettek fel, akiknek 2 évnél nem volt hosszabb gyakorlatuk és kedvezőbb elbírálásban részesítették a műszaki és természettudományos területeken dolgozókat.

/Sperlágh S./

28/71

002:655.413:778.14.^{2/}072

A fotokromikus mikrofelvétel rendszer /PCMI/. /The Photochromic Micro-Image System./ - KING, D.E. = NRCd Bulletin, 2.k. 3.sz. 1969. nyár, p.9-11.

A PCMI /Photochromic Micro Image = fotokromikus mikrofelvétel/ rendszert elsősorban mikrokiadási célra tervezték. A kiadás ebben az értelemben azt jelenti, hogy nagy mennyiségű információt sokszorosítanak és nagyszámu felhasználóhoz juttatnak el. A PCMI-rendszer élő dokumentációs rendszerként hasznosítható; a dokumentumok állandó használatát teszi lehetővé. A hasznosítás jellegzetes példái: alkatrész-katalógusok, karbantartási előírások, információs szolgálatok dokumentumai, árlisták, menetrendek stb.

Az NCR /The National Cash Register Company, Dayton, Ohio, USA/ vállalat 4 x 6 hüvelyk /105 x 148 mm/ méretű mikrolapjain 1:150 lineáris kicsinyítéssel 3010 oldal helyezhető el. Terület szerinti kicsinyítés arányával kifejezve ez 1:22 500 arányú kicsinyítést jelent. Ennél erősebb kicsinyítés is megvalósítható. A mikrofilmlap vastag, mivel mindkét oldalát Mylar védőréteggel vonták be. E műanyagrétegről a piszok lemosható, a karcolás pedig nem kerül a felvétel élességének a vonalába. A szétosztásra kerülő pozitív filmlapok olvasására

olvasókészüléket terveztek. Vetítőernyőjén megjelenik a felvétel sor-száma is, így könnyű a keresett dokumentumot azonosítani. A készülék egyik típusa 115-szörös, a másik 150-szeres lineáris nagyítású. Kettős falu vetítőfelülete nem csillog.

A PCMI rendszerben a keresést "beépített index" teszi lehetővé. Beépített index esetében a mikrofelvételen rögzítik az indexet is, pl. a mikrofilmlap első vagy első két felvételében lefényképezik. Az olvasókészülékbe helyezett mikrofilmlap automatikusan az első, indexet tartalmazó képkockára áll be. Minden felvételnek meghatározott helye van a filmlapon, így a vízszintes és függőleges koordináták ismeretében könnyű a keresett dokumentumot megtalálni.

Hamarosan piacra kerül az olvasókészülék elektrosztatikus másolatokat is készítő változata. A PCMI rendszerben használt fotokromatikus emulzió fényérzékeny szerves festéket tartalmaz, melyet ibolyántúli sugarakkal kell megvilágítani. Az emulzió szemcsementes. A felvételek kidolgozására szolgáló berendezés igen költséges, azonkívül a kidolgozáshoz speciálisan képzett személyzetre van szükség. Jelenleg az NCR vállalat végzi el ezt a feladatot bémunkában. Első lépésként 35 mm széles filmet készítenek vagy kapnak készen a megrendelőtől. Erről kicsinyítéssel állítják elő a fotokromikus lemezt, mely a további kontakt másolatok alapja. Óránként 1200 darabos sebességgel képesek a lemezt filmlapra sokszorosítani. A PCMI rendszer a másolatok gyors előállítására következtében alkalmas rövid idő alatt elavuló dokumentumgyűjtemények rövid időközökben ismétlődő újrafényképezésére. Az amerikai Ford vállalat alkatrész-katalógusait például adatokkal kiegészítve minden két hónapban újra sokszorosítják 4 mikrolapon. /A Ford vállalat 10 000 olvasókészüléket vásárolt a mikrofelvételek használatára./ Ez a hagyományos szabadlapos kötetek utólag elhelyezett pótlásainak rendszerével szemben nagy időmegtakarítást jelent a felhasználó számára. Nem fordulhat elő mikrofilmlap esetében a pótlások téves beosztása. A postázási költség 98%-a megtakarítható. 2000 sorozatot elérő példányszám esetén egy PCMI mikrolap ára 11 shilling 6 penny. Egy oldal költsége így mindössze 0,04 penny; ez nagyon olcsó kiadási ár.

PCMI mikrofilmlapokra épül a Technical Information on Microfilm Ltd. brit vállalat műszaki információs szolgálata. /Id. Ultramikrofilmlap szolgáltatás Angliában. = Information Retrieval and Library Automation NCR, 5.k. 4.sz. 1969. p.8-9./ E szolgáltatás során az elektronika, elektromosság és mechanika tárgykörét érintő gyártmányok, anyagok, készülékek adatait, dokumentumait adják ki mikrofilmlapon előfizetők számára. Az erős kicsinyítésű, jól megszerkesztett mikrolapokon a dokumentumokat mind a téma szerint, mind az előállító neve alapján rövid idő alatt meg lehet találni. A témát betűrendbe sorolt tárgyszavak sorából lehet kiválasztani a mikrolap bal szélén elhelyezett vertikális felvételsorból. A kiválasztott tárgyszó horizontális vonalába /sorába/ eső felvételsorban a témára vonatkozó alábbi adatokat és dokumentumokat találja meg az olvasó:

1. a terméket gyártó vagy forgalomba hozó összes vállalat neve, címe, telefonszáma;
2. angol szabványok;

3. a fontosabb külföldi szabványok;
4. a legújabb szabadalmak kivonatai;
5. a kereskedelmi elnevezések magyarázó jegyzéke;
6. referenzs könyvek és kiadványok;
7. válogatott cikkek.

A termékeket forgalomba hozó kereskedelmi vállalatok betűrendben felsorolt jegyzékét kiegészítik a vállalatok saját katalógusai-val. Az ultramikrofilmlap információs szolgálat évi előfizetési díja 133 font. Ezért a következő szolgáltatásokat kapja az előfizető:

a rendszer felállítása;

a vállalat mérnökei olvasókészüléket állítanak üzembe az előfizetőnél: a készülékhez póttizzót kap;

megkapja a mikrolapok teljes sorozatát egy tárolókötetben;

6 hónaponként új adatokkal kiegészítve kapja meg a mikrolapokat.

/Tótkés L./

29/71

002/083.74//437/

Új csehszlovák szabványok a tájékoztatási munkához. 1. A referátumkészítés szabályai. /Nové ČSN pro informační práci. 1. Pravidla pro vypracování referátů./ - KOPNOVEC, L. = Metodika a technika informací, 12.k. 1.sz. 1970. p.1-10.

A referátumkészítés szabályainak csehszlovák szabványán - a 4. változat jóváhagyásával - befejeződtek a munkálatok. A szabvány kiadás előtt áll, de még nincs száma.

A nemzeti szabvány a Pravila podgotovki referatov /A referátumkészítés szabályai/ c. KGST-ajánlason alapszik./A szóban forgó KGST-ajánlás a vonatkozó UNESCO és ISO ajánlások messzemenő figyelembevételével készült./

"A referátum - definiál a kiadás előtt álló szabvány - a primer dokumentum tartalmának rövid kifejezése: tartalmazza az ismertetett munka /kutatás/ tárgyának, céljának, módszereinek, eredményeinek és következtetéseinek alapvető adatait, illetve az ismertetett tárgy /konstrukció, gyártmány/ alapvető jellemzését." Tehát a referátumnak inkább informatív, mint indikatív jellegűnek kell lennie. Ezt az indokolja, hogy a csehszlovákiai körülmények között számos primer dokumentum nem, vagy csak nehezen hozzáférhető /igen sok esetben a nyelvi akadályok miatt/. A referátumnak azonban általában nem célja a primer dokumentum használatának kiiktatása, ellenkezőleg: a szabvány maga is hangsúlyozza /mind kifejezetten, mind egyes rendelkezéseiben/,

hogy a primer dokumentumot a referátum teljes mértékben, maradéktalanul schasem pótolhatja.

A szabvány nemcsak a műszaki-tudományos irodalom referálására vonatkozik, hanem általános érvényű. Ezzel magyarázhatók átfogóbb, a speciálisat elkerülő megfogalmazásai.

A referátumnak az eredeti dokumentum tartalmát a lehető legobjektívebben kell visszaadnia. Semmiképp sem feladata az értékelés. Mind ez azonban nem zárja ki, hogy a referált tartalom egyik-másik része - függően a felhasználói szükségletektől - kiemelten ne tükröződjék vagy ne hanyagolódjék el benne.

A referátum alkotórészei a következők:

1. a referátum címe /a referált idegen közlemény címfordítása vagy a referátum nyelvéen történő címadás értendő alatta; ha a referált közlemény cseh vagy szlovák nyelvű, akkor az azonos nyelvű referátumban értelemszerűen el is maradhat/;
2. a referált munka bibliográfiai leírása /mindig közlendő, mégpedig a ČSN 01 0195.sz. bibliográfiai és címleirási szabvány betartásával/;
3. a referátum szövege.

A referátum szövegeinek közepes terjedelme 20 gépelt soros A/4-es lap. A maximális terjedelem 2 A/4-es méretű lap lehet. /Ez csak akkor haladható meg, ha különben nem lehet eleget tenni a már említett tartalmi követelményeknek, illetve az áttekinthetőség és a közérthetőség ugyancsak előírt követelményének./

A referátum szövegezésében következetes szakmai szóhasználatra, egyértelműségekre kell törekedni. Kerülni kell mind a "sürgönytörzűségeket" /az igék használata nélküli tartalom-felsorolást/, mind az új információkat nem tartalmazó, vagy egyáltalán nem információs értékű megfogalmazásokat, nyelvi fordulatokat.

Az intézményeket /kivéve az olyanokat, mint pl. az ENSZ vagy a KGST/ eredeti nyelven kell szerepeltetni a szövegben. Ugyanez vonatkozik a latin betűs nevek feltüntetésére is. A nem latin betűs intézmény- és személyneveknél a transzkripció kötelező a vonatkozó szabályzatok szerint.

A referátum csak akkor tartalmazhat bibliográfiai hivatkozást, ha azt speciális körülmények indokolják /pl. a feldolgozott primer dokumentum egy korábbiak a folytatósa, tartalmilag más dokumentumot elemez, a referátum megjegyzés rovatának gazdagítása stb./. Képletek, táblázatok - főként leirási, sokszorosítási nehézségek miatt - lényegében csak azokban az esetekben közölhetők, ha nélkülük a referátum érthetetlen lenne vagy terjengőssé válna.

A referátum végén - szükség szerint - közölhetők a referáló olyan megjegyzései /pl. a referált kísérlet helye, a szerzők címe, intézménye stb./, amelyek emelik a referátum információs értékét, hasznosságát.

/Futala T./

30/71

002.61:629.78:681.31

RECON - REMote CONsole, új dokumentációs rendszer Európában.

/RECON - REMote CONsole, ein neues Dokumentationssystem in Europa./
- STEINACKER, I. = Nachrichten für Dokumentation, 21.k. 3.sz. 1970.
jun. p.103-106.

Az ESRO /European Space Research Organization = Európai Űrkutatói Szervezet/ 1969. őszén átvette a NASA /National Aeronautics and Space Administration = Országos Légügyi és Űrhajózási Hivatal/ gépesített dokumentációs rendszerét. A dokumentumokat - eddig mintegy félmilliót - a kaliforniai Palo Altóban levő központban dolgozzák fel a NASA mintegy 15 000 deskriptort tartalmazó tezauszusa alapján. Egy-egy dokumentum átlagosan 15, maximálisan 30 deskriptort kap. Ezenfelül indikatív annotációt és informatív referátumot is készítenek. A referátumok az International Aerospace Abstracts /IAA/ referálólapban, valamint a Scientific and Technical Aerospace Reports /STAR/ közlönyben jelennek meg. Gépi közegen a dokumentumok címadatait, deskriptorait és annotációját tárolják. Ezt az információs bázist használja az európai szervezet is.

Az európai információs központ Darmstadtban székel. Itt egy IBM 360/65 típusu nagy computer "kezeli" az információtárat. Ehhez a berendezéshez távközlési vonalon csatlakoznak az adatvégállomások, melyeken keresztül a központi tárból információ meríthető. Innen a rendszer elnevezése RECON = REMote CONsole = távol elhelyezett, konzolirögépes adatvégállomás.

Jelenleg három végállomás működik: Párizsban /az ESRO központjában/, Estecben /Hollandia/ és magában a darmstadti információs központban. A végállomások felszerelése képernyős konzolirögépből és távirógép-készülékből áll. Az előbbin folyik az információkeresés dialógusa a computerrel, az utóbbin pedig a keresés végeredményét tartalmazó jegyzéket íratják ki. Az információkeresési eljárás kialakításánál abból indultak ki, hogy a sok elemből összetevődő komplex témák esetében szinte lehetetlen a keresési művelet megkezdése előtt megjelölni a kielégítő végeredmény kinyeréséhez szükséges valamennyi deskriptort és a közöttük fennálló logikai összefüggéseket. A leglényegesebb deskriptorokat és a köztük fennálló logikai kapcsolatokat tartalmazó keresési formulával kell kezdeni a keresési folyamatot. Ennek nyomán a képernyőn sorra megjelennek a kiválogatott dokumentumok címleírásai, annotációi, deskriptorai. Ezek áttanulmányozása során a megválaszolható téma vonatkozásában rendszerint újabb momentumok merülnek fel, melyek figyelembevételével módosított, finomított keresési formulával újabb keresést folytatnak le. Ezt az eljárást addig ismétlik, míg megtalálják a megválaszolható téma vonatkozásában legmegfelelőbb dokumentum adatait. Tehát iterációs keresést végeznek. Ezután vezérik az eredménynek a távgépiró-készüléken jegyzék formájában való kiírását. A kapott irodalmi jegyzék nyomán az említett referálólapokból meríthető bővebb információ, illetve szerezhethők be az eredeti közlemények. A cikk az eljárást egy konkrét példa bemutatásával világítja meg.

/Orosz G./

31/71

002.63/55/

Iráni Dokumentációs Központ. /Iranian Documentation Centre./
= Sci - Tech News, 23.k. 4.sz. 1969. től, p.113-114.

1969-ben létrehozták a TEBROC-ot /Tehran Book Processing Centre = Teheráni Könyvfeldolgozó Központ/ és az IRANDOC-ot /Iranian Documentation Centre = Iráni Dokumentációs Központ/, mindkettőt a tudományos és felsőoktatási minisztérium szerveként. Céljuk: modern computerizált dokumentációs és könyvtári szolgáltatások nyújtása az iráni tudományos élet és kutató tevékenység számára.

A TEBROC célja a szerzeményezés és katalogizálás ellátása az ország összes könyvtára számára. A központ mellett könyvtárosokból szervezett tanácsadó testület működik. Ez Ázsia első könyvfeldolgozó központja, amely kereskedelmi alapokon működik. A központ használói a Dewey- és a Library of Congress- /Kongresszusi Könyvtár/ féle osztályozási rendszerek között választhatnak, a katalogizálás az angol-amerikai katalogizálási szabályok szerint történik. A központ központi katalógust tart fenn az iráni könyvtárak állományáról, nyomtatott katalóguscédulákat vásárol számos országból és saját nyomtatott katalóguscéduláit adja el otthon és külföldön. A könyveket felszereli címkével, tasakokkal, kölcsönzési kártyákkal és műanyag tokokkal. Ügyfelei légi uton vagy hajón történő szállítást rendelhetnek. Szolgáltatásaiért megfelelő díjakat számít fel.

Az IRANDOC modern nyugati típusú tájékoztatói központ a társadalomtudományok, természettudományok és a műszaki tudományok számára. Szolgáltatásai: mindenfajta tájékoztató, irodalomkutatás, fotokópia-szolgálat, bibliográfiák összeállítása, szelektív információterjesztés, könyvtárközi kölcsönzés, fordításslolgálat. Kormányzerveknek és egyetemeknek referenz könyvtárosokat küld ki kutatócsoportok tagjaiul.

Külön kapcsolatok létesülnek külföldi könyvtárakkal a perzsa szaktárgyak /iranica/ ügyében és a perzsa szakos külföldi diákoknak külön hozzáférést biztosítanak az iráni könyvtárak ezen állományához. A központ feladata lesz iráni szakkönyvtárak létesítése, munkájuk összehangolása. Együtt fog működni a felsőoktatási tanrendek szerkesztőivel, valamint az ipar kutató és finanszírozó szerveivel.

Azt tervezik, hogy computerizált és telexszel működő ázsiai és európai dokumentációs központok hálózatát hozzák létre, amelyben megosztják a szakmai területeket az egyes központok között.

Az IRANDOC képviseli Iránt a FID-ben, az IFLÁ-ban /International Federation of Library Associations = Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetsége/ és az ALA-ban /American Library Association = Amerikai Könyvtári Szövetség/. Egyik különleges feladata, hogy megszervezze Irán országos természettudományi és társadalomtudományi kutató könyvtárát, amelynek állományát 1972-re 100 000 kötetre tervezik iráni és külföldi anyagból. Terveik: nagy bibliográfiai gyűjtemény létesítése, iráni és külföldi munkatársak alkalmazása, vetítőgépek beszerzése vizuális oktatás céljaira, ami csökkentené a nyelvi problémákat, mikro-

film olvasókészülékek, diktálógépek beszerzése, fakszimile terjesztés szervezése a tájékoztatás gyorsítása céljából.

/Moravék L./

32/71

002.66:347.779.1/073/

Műszaki tájékoztatás az USA Szabadalmi Hivatalában. /Technical information management in the U.S. Patent Office./ - McDONNELL, P.M. = Journal of Chemical Documentation, 9.k. 4.sz. 1969.nov. p.220-224.

A U.S. Patent Office /USA Szabadalmi Hivatala/ dokumentációs osztálya alá rendelt tájékoztatási rendszer méretei igen nagyok. Közel 40 millió dokumentumot tárol /szabadalmi leírások és egyéb kiadványok/, a gyarapodás heti 3000-4000 tétel. A szabadalmi ügyvivők, újdonságvizsgálók stb. napi 2500 keresést végeznek a rendszerben. Csak az osztályozási részlegben 70 szakember és 65 fő kiegészítő személyzet dolgozik. Az osztályozási munka új szervezésének, módszereinek és eljárásainak kifejlesztését tűzte ki célul az ICIREPAT /Committee for International Cooperation in Information Retrieval among Examining Patent Offices = Újdonságvizsgáló Szabadalmi Hivatalok Nemzetközi Információvisszakeresési Együttműködési Bizottsága/ program, amely a különböző nemzeti központoknál végzett munka párhuzamosságának elkerülése érdekében nemzetközi együttműködési rendszer lehetőségeit vizsgálja. Ez a rendszer öt lépésben valósulhatna meg:

1. bármely - a programban résztvevő - hivatal bejelentheti valamely szakterület gondozására vonatkozó igényét, a jelenlegi helyzet és a vállalni óhajtott kötelezettségek pontos leírásával; majd az adott szakterületre kifejezéslistát dolgoz ki;

2. a kifejezések jegyzékét hozzászólás végett körözik a szolgáltatásokban együttműködésre bejelentkezett hivatalok között;

3. indexelési kísérletet végeznek a revideált kifejezésjegyzék felhasználásával;

4. reprezentatív mintán tényleges kereséseket végeznek;

5. az adott szakterületen a hivatal megkezdi a szolgáltatások nyújtását.

Jelenleg már 49 különböző szakterületre vonatkozó, összesen 1 millió szabadalmi leírást magában foglaló részrendszer fejlesztése van folyamatban.

Problémát okoz az a tény, hogy még nem vizsgálták meg az új rendszer munkaerőigényét, valamint az indexelés és a hagyományos osztályozás hatékonysága közötti különbséget.

Az USA Szabadalmi Hivatalában más irányban is folyik korszerűsítési munka. Bizonyos területeken /gyógyszerek, mérgek, kozmetikai szerek/ a hagyományos osztályozási rendszer a keresési igényeknek nem felelt meg. Itt az osztályozási rendszer alkalmazása mellett ko-

ordinált indexelésre is szükség volt. Hasonló változásokat vezettek be a kémia, szénvegyületek osztályban is. Technikai segédletként jelenleg Termatrex kártyát használnak, de a gyűjtemény növekedésével szükségesnek látják a computer alkalmazására való áttérést.

/Schiff E./

33/71

02:378.4

A könyvtárosképzés feladata: alkalmassá tétel a szakmára. /Professional adaptation: library education mandate./ - WASSERMAN, P. = Library Journal, 95.k. 7.sz. 1970.ápr.1. p.1281-1288.

A cikk a szerző 1969. szeptemberében a Long Island Universityn tartott előadása.

A szerző szerint a könyvtár szakos főiskolai hallgató nem diák, hanem inkább ipari tanuló, akit bele kell nevelni szakmájába, az iskola pedig, amelybe jár, tulajdonképpen gyakorló iskola, ahonnan a jelölt közvetlenül a tájékoztató asztalhoz vagy a kölcsönző pulthoz lép. Ha így fogjuk fel a könyvtárosképzést, akkor nem lesz olyan nagy szakadék az elmélet és gyakorlat között, bár kell az, hogy az elmélet legyen a gyakorlat alapja. Össze kell hangolni a hagyományt és az új követelményeket. Ez vonatkozik a gépesítés kérdésére, sőt még a könyvtárosnak a felhasználókkal szemben tanúsított magatartására is.

Ezután a könyvtárosképzés néhány problémáját említi, így például azt is, hogy a vizsgai osztályzatok és a gyakorlati pályán elért sikerek sokszor nem azonosak; a főiskolán a jelölt nem tanulhat meg mindent, sok dolgot gyakorlatból kell elsajátítania; a legfontosabb az, hogy a hallgató szellemi tájékozódást szerezzen a gyakorlati eljárásokhoz, a technikai és magatartásbeli módszerekhez.

Nehéz a könyvtárosképzés tanárainak és növendékeinek helyzete, mert ma a könyvtárakban sok, átmeneti korra jellemző vonást találunk. Sokan a közművelődési könyvtárat kizárólag háziasszonyok és gyermekek szórákoztató eszközének tartják, mások a könyvtárak tájékoztatói és dokumentációs szerepét helyezik előtérbe, a könyvtárak vezető és felügyeleti szervei viszont a változásokat figyelmen kívül hagyva, többnyire a hagyományos uton haladnak.

A cikk szerint sok egyetemi könyvtárosképző intézetben ma már helyesen nevelik a hallgatókat, az egyéni tanulás, a speciális tanfolyamok, szemináriumok mind gyakoribbak.

A cikk végkövetkeztetése: a könyvtárosok foglalkozásában és a könyvtárosok képzésében változásokra van szükség.

/Moravék L./

Karközi és kiegészítő könyvtárosképzés Lengyelország egyetemein.
/Miedzywydziałowe i podyplomowe studia bibliotekoznawstwa na uniwersytetach w Polsce Ludowej./ - BAUMGART, J. = Bibliotekarz, 37.k. 1.sz. 1970. p.1-4.

A krakkói és a varsói egyetemen már a 19.sz. első felében tartottak bibliográfiai kollégiumokat. A két világháború között ennek ellenére sem sikerült meghonosítani az egyetemi könyvtárosképzést. Csúpnán a népművelési jellegű Wolna Wszechnica Polska /Lengyel Szabadegyetem/ képzett 1925-1939 között közművelődési könyvtárosokat. A többi könyvtár típusban a gyakorlat során sajátították el a szükséges szakmai ismereteket, s ha a gyakornokok könyvtárosok akartak maradni, állami könyvtáros vizsgát kellett letenniük. A szakképzettség megszerzésének ez a rendszere 1930-1939 és 1946-1948 között volt érvényben.

Ma Lengyelországban árnyalt, szintek szerint tagolódó iskolai és tanfolyami formákat egyaránt magába foglaló könyvtárosképzési rendszer alakult ki. Ez a rendszer - a követelmények változásával - mindmáig változik.

Önálló könyvtáros tanszék a lódzi /1946/, a varsói /1951/ és a wrocławai /1956/ egyetemen alakult. /1951-ben átmenetileg minden filológiai és történész karon volt könyvtárosi szakosodási lehetőség a III. évfolyamon./

A könyvtáros studiumok eredetileg ötévesek voltak, 1965-ben azonban négy évre csökkentették őket. A tanterv jelenleg 2670 órát ölel fel. A tantárgyak között vannak általánosak /logika, filozófia, politikai gazdaságtan, Lengyelország története, a modern kultúra válogatott kérdései/, szakmaiak /tudományrendszertan és -szervezés, világ-irodalom-történet, mai szépirodalom, könyv- és könyvtárkultúra, könyv- és könyvtártörténet, könyvtáratan, bibliográfia, az olvasás kérdései, tudományos tájékoztatás és dokumentáció, a könyvtártudományi kutatások problematikája, módszerei és szervezése, valamint választható speciálkollégiumok a különféle könyvtár típusok, különgyűjtemények, illetve a könyvkiadás és könyvkereskedelem, a tudományos, műszaki és gazdasági tájékoztatás és dokumentáció szükségleteinek megfelelően/, nyelvtanfolyamok /2 idegen nyelv tanulása kötelező/ és könyvtári gyakorlatok.

Mindhárom könyvtáros tanszéknek megvan a joga doktori és habilitációs munkák elfogadására. A wrocławai egyetemen levelező képzés is folyik.

Uj vívmány a karközi és a kiegészítő képzés. A poznańi egyetemen 1967 őszén indult meg a karközi, 1968 őszén a kiegészítő tanfolyam. A varsói egyetem 1968 őszén indította meg tudományos tájékoztatási kiegészítő tagozatát. A krakkói és a lódzi egyetemen 1969 őszén indult karközi képzés, és szó van arról, hogy Krakóban a kiegészítő képzésnek is helyet adnak.

Az egyetemek bármely karán tanuló hallgatók a negyedik, illetve

az 5. évben, a jogászok a 3. évben kérhetnek dékáni engedélyt a könyvtáros studiumok felvételére. A következő tárgyakat kell hallgatniuk összesen kb. 600 óraszámában: bevezetés a könyv- és könyvtárkultúrába, könyvtörténet, nyomdászattörténet, a könyvkereskedelem története, könyvtártörténet, könyvtártan, bibliográfia, tudományos tájékoztatás és dokumentáció. Van egy általános jellegű tárgy is: az állami művelődéspolitikáé. A tanulmányok 4 féléven át tartanak, 2-2 félév elvégzése után kéthetes könyvtári gyakorlat következik. A hallgatók tanulmányaik befejezésével olyan bizonyítványt kapnak, amely feljogosítja őket valamennyi könyvtár típusban való elhelyezkedésre.

Kiegészítő képzésre a szakképzetlen könyvtárosok jelentkezhetnek. Feltétel az egyetemi végzettség, a legalább két éves könyvtári munkaviszony, valamint az alkalmazó intézmény pozitív ajánlása. A kiegészítő képzés tantárgyai: könyv- és könyvtártörténet, napjaink nyomdászata, könyvkiadása és könyvkereskedelme, könyvtártan, bibliográfia, tudományos tájékoztatás és dokumentáció, továbbá fakultatív speciális tárgyak, mint pl. a tudományszervezés, napjaink kultúrája, könyv- és könyvtártudományi kutatások módszertana, a könyvtárak funkciói és szervezete stb.

A kiegészítő képzés órakerete: 330 óra, ebből 180 az előadás, a többi - gyakorlat. A képzés két évig tart: az első évfolyamon 6 x 2 napos foglalkozások után van egy évvégi 10 napos foglalkozás is. A második évben 5 x 2 napos és egy 10 napos foglalkozás van. A második évben szemináriumi dolgot is kell írni.

A kiegészítő képzés a levelező képzés rendszerébe illeszkedik bele.

A varsói egyetemen folyó informatikai képzés ugyancsak két évig tart, de esti tanfolyam.

A karközi és a kiegészítő képzés megindításának az volt a fő célja, hogy biztosítsák a könyvtárak különböző képzettségű szakembereik iránti szükségletének kielégítését, illetve, hogy levegyék a könyvtárak válláról a könyvtáron belüli kiképzéssel járó súlyos terheket.

/Futala T./

35/71

021/438/"313":021.89

A lengyel könyvtárügy fejlődésének perspektívái az új könyvtári törvény fényében. /Perspektywy rozwoju bibliotekarstwa polskiego w świetle nowej ustawy o bibliotekach./ - KOŁODZIEJSKA, J. = Przegląd Biblioteczny, 37.k. 1.sz. 1969. p.14-23.

A legrégebbi lengyel könyvtári jogszabály 1774-ből származik. Az ország hányatott története folyamán mindig akadtak olyan haladó hazafiak és egyesületek, amelyek gondoskodni igyekeztek a lakosság könyvtári ellátásáról. Az első világháború után újjáalakult államban ennek ellenére sem sikerült elérni a nyilvános könyvtárügy törvényi szabályozását.

A második világháború befejeztével, 1946. április 17-én született meg az első könyvtári dekrétum, amely - felhasználva a két világháború közötti tervezetek valamennyi haladó gondolatát - létrehozta a nyilvános könyvtárak országos hálózatát, és a könyvtárközi szolgáltatások révén a nem nyilvános könyvtárakat is bekapcsolta a könyvtári vérkeringésbe. A könyvtárak főfelügyeletét a művelődésügyi miniszter gyakorolta a Könyvtári Főigazgatóság útján, amelynek iskolai, tudományos és közművelődési könyvtári osztálya volt. A miniszter tanácsadó szerve az Országos Könyvtárügyi Tanács lett volna, amely azonban a minisztériumokban történt gyakori változások, ennek következtében a Művelődésügyi Minisztérium hatáskörének több tárcára történt hasadása miatt végül is nem alakult meg.

1951-ben a Ministerstwo Kultury i Sztuki /Kulturális és Művészeti Minisztérium/ létrejöttével a könyvtárak főfelügyelete ide került át, és egyre bizonytalanabb lett, úgyhogy e minisztérium 1961-ben kiadott működési szabályzata már csak a közművelődési könyvtárak főfelügyeletéről beszél, a többi tárca főfelügyelete alá tartozó könyvtárak vonatkozásában csak a tárcákkal egyetértésben kiadott általános irányelvekig ismeri el hatáskörét. A Kulturális és Művészeti Minisztériumon belül ennek megfelelően csökkent a könyvtári szakigazgatás rangja: jelenleg a Közművelődési Főosztály osztályaként működik.

Az 1946. évi dekrétum könyvtárpolitikai ígéretei nem valósultak meg. Noha azóta a különféle tárcák főfelügyelete alatt számos könyvtár indult virágzásnak, a könyvtárügy egészének fejlődése koordinálatlan, elemi jellegű. Sok az átfedés és az egyáltalán nem gondozott terület.

Az 1968. április 9-én elfogadott könyvtári törvény ezen a mind tarthatatlanabbá vált helyzeten kíván segíteni. A főfelügyeletet ugyan nem egyesíti újra, de a Kulturális és Művészeti Minisztériumnak - a tanácsok által fenntartott közművelődési könyvtárak főfelügyeletén túl - legalábbis elég jól körülhatárolt szakfelügyeletet biztosít. Ezen az alapon jött létre a Państwowa Rada Biblioteczna /Országos Könyvtárügyi Tanács/ is, mint a kulturális és művészeti miniszter tanácsadó és javaslattevő szerve. A Tanácsban az érdekelt tárcák, intézmények és szervezetek képviselői kapnak helyet.

Az új törvénytől a lengyel könyvtárosok mindenekelőtt a következőket várják: a különböző típusú könyvtárak közötti együttműködés kiépítését és intézményessé tételét, a regionális ellátási modellek kidolgozását, a könyvtárépítés és berendezés terén elmozdulást a holtpontról, az iskolai könyvtárak fontosságának elismerését, a tudomány, a technika, a közoktatás fejlődésével arányos, egyszerűsített és gazdaságosság szempontjainak megfelelő könyvtárfejlesztést és a könyvtári munka belső racionalizálását.

Egyelőre a kételyek is számosak. Ezekre utal a szerző, amikor a csehszlovák könyvtári törvény végrehajtásának nehézségeire figyelmeztet, amely alapelveiben igen hasonlít a lengyel törvényre.

/Putala T./

36/71

021.64:681.31:027.7/410/

Dél-Nyugat-Anglia egyetemi könyvtárainak együttműködési terve.
 /South-West university libraries systems cooperation project./
 - HIGHAM, N. = Program. News of Computers in Libraries, 3.k. 2.sz.
 1969.jul. p.80-81.

Anglia dél-nyugati területének öt egyeteme - a Bath University of Technology, a University of Bristol, a University of Exeter, a University of Wales Institute of Science and Technology és a University College of South Wales and Monmouthshire computer-hálózatot létesített. A hálózat központi berendezése Bristolban levő ICL System 4-75 jelű nagy computer, melyhez távközlési vonalon csatlakoznak a Bath-ban, Exeterben és Cardiffban levő ICL System 4-50 jelű computerek. Az OSTI /Office of Scientific and Technical Information = Tudományos és Műszaki Tájékoztatásügyi Hivatal/ felszólítására és anyagi támogatásával az említett öt egyetem könyvtárai együttműködve kutatási tervet kezdtek, melynek keretében azt vizsgálják, miként lehetne a computer-hálózat igénybevételével megoldani a könyvtárak gépesítését. A résztvevő könyvtárak eltérnek egymástól számos szempontból /korban, nagyságban, profilban, szervezetben/. Súlyos feladat úgy koordinálni azok gépesítését, hogy egyedi sajátosságaikat megőrizték. A kutatási terv a következőkre terjed: a könyvtári ügyviteli munka gépesítése; valamennyi könyvtár által on-line elérhető gépi központi címjegyzék létesítése; tudományos és műszaki tájékoztatási szolgáltatások létesítése, fenntartása; közös információkereső rendszer létrehozása; külföldi mágnesszalag-szolgáltatások hasznosítása. Remélik, hogy a kétéves kísérleti periódus alatt kiderül, mennyiben valósítható meg az együttműködés, s ettől milyen mérvű fejlődés várható.

/Orosz G./

37/71

025.3:681.31

A Bodleian Library katalógusa gépi adathordozó közegen. /The Bodleian catalogue as machine readable records./ - BROWN, P. = Program. News of Computers in Libraries, 3.k. 2.sz. 1969.jul. p.66-69.

Az oxfordi Bodleian Library 1920 előtti könyvanyagának kartoték-katalógusát gépi közegre, mágnesszalagra teszi át és erről computerrel kötetkatalógusokat állít elő. A gépi munka bevezetésének kettős célja volt: egyrészt a régi primitív, kézzel írott cédulakatalógusok helyett korszerű katalógusokat akartak létesíteni, másrészt e hatalmas munkát belátható időn belül - öt év alatt - óhajtották lefolytatni. A munkát két körülmény tette különlegesen nehézé. Az egyik az anyag nagy volumene. Mintegy 150 millió betűjegyet kell kb. másfél millió kézzel írott céduláról mágnesszalagra átvinni. A másik a jelek sokasága. A szövegekben ugyanis valamennyi európai élő és holt nyelv, továbbá a cirill, örmény és héber nyelvek betűi, diakritikus és írásjelei előfordulnak. A feladat megoldása speciális eljárást és különleges készülékeket igényel. A katalóguscédulákat olyan írógépeken másolják le, melyeknek betűit és írásjeleit a FARRINGTON 3030 automa-

tikus olvasógép leérzékel. Az alfabetumok sokféleségét alkalmasan összeállított táblázatokkal hidalják át. Ezek az egyes nyelvek speciális betűinek egy-egy latin betűből és számjegyből álló ekvivalenseit tartalmazzák. Hasonló táblák készülnek a nem-latin betűs nyelvek transliterálásához. Különleges jeleket alkalmaznak valamely nyelvről egy másik nyelvre való áttérés jelölésére, valamint a nagybetű feltüntetésére. Részletes utasítások biztosítják, hogy a legélt másolatok a computeres feldolgozás kivánalmainak megfelelő formában készüljenek. Ezen túlmenően a címleírások egyes részeit a computer számára megfelelő címkékkel kell ellátni. John JOLIFFE a British Museum katalóguscéduláinak gépi közegre való konvertálásához kidolgozott egy eljárást és ahhoz a gépi programot, mely a címkézést computerrel végezteti el. Ezt az eljárást vette át megfelelő módosításokkal a Bodleian Library is. Meghatározták a címleírások különféle típusait, s ezekhez megfelelő címkéző programokat készítettek. A katalóguscédulákra a könyvtárosok a címleírás típusát jelölő kódokat rávezetik, s ennek alapján a computer a vonatkozó program segítségével maga végzi el a címkézést. Az eljárás hatékonysága mintegy 90%-os.

Az új katalógusok előállításának munkamenete a következő:

könyvtárosok speciális előkészítő munkát végeznek a régi katalóguscédulákon;

ezekről bér munkában különleges betűformájú írógépeken új cédulákat íratnak;

az új cédulákat a bér munkairoda FARRINGTON olvasógépével automatikusan leolvastatják és a címleírásokat mágnesszalagra teszik át;

e mágnesszalagokból javítási célokra KDF 9 computerrel gyorsnyomtatón protokollt íratnak ki;

a protokollon könyvtárosok végzik a korrekturát;

a korrektura nyomán a computer végrehajtja a mágnesszalagokra rögzített címleírások javítását;

majd a végleges címleírásokat tartalmazó mágnesszalagokból a computer összeállítja és gyorsnyomtatón kiírja a kötetkatalógusokat.

Jelenleg hetenként készül el a szerzői betűrendes katalógus egy-egy kötete 5000 címleírással. Az egész anyag feldolgozása után további különféle kötetkatalógusokat fognak készíttetni /cimek szerinti, tárgyi, raktári jelzetek szerinti, időrendi stb. katalógusokat/. Sajnálják, hogy a magas költségek miatt nem vehetnek igénybe elegánsabb szöveg-előállítási technikát, például automatikus fényszedést.

/Orosz G./

38/71

025.321/.322/083.133/

Részletes szabályzat készül a speciális dokumentumfajták címleírásához és az analitikus leíráshoz. /Připravují se podrobná pravidla jmenného záznamu pro speciální druhy vědecké a technické literatury a pro analytický popis./ - VODIČKOVÁ, H. = Technická knihovna, 14.k. l.sz. 1970. p.12-15.

A csehszlovák címleírási szabályzat /Pravidla jmenného katalogu, 1.kiad.: 1959., 2.kiad.: 1969/ és a ČSN 01 0195 sz. bibliográfiai /dokumentációs/ leírási és katalogizálási szabvány /megj. 1965-ben/ részben nem, részben pedig csak vázlatosan tartalmazza a tudományos és műszaki tájékoztatásban egyre fontosabb speciális dokumentumfajták címleírásának szabályait.

Ebben a helyzetben mindenki úgy segített magán, ahogy tudott, s így igen változatos gyakorlat alakult ki az ország különböző intézményeiben. A gyakorlat egységesítése érdekében a Státní knihovna ČSR /Cseh Szocialista Köztársaság Állami Könyvtára/ és az UVTEI /Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací = Tudományos, Műszaki és Gazdasági Tájékoztatási Központ/ szakbizottságot hozott létre, amely munkáját befejezte, s tervezetét 100 példányban egyeztetésre küldte ki a legfontosabb érdekelt intézményeknek. A tervek szerint a szabálygyűjtemény 1971-ben a csehszlovák címleírási szabvány kiegészítéseként fog megjelenni.

A kiegészítés a cikkek és közlemények analitikus leírásának szabályain kívül a következő dokumentumfajták címleírásának szabályait tartalmazza majd: kutatási, tanulmányi, műszaki, laboratóriumi és utijelentések, disszertációk, különlenyomatok, szabadalmi leírások, szabványok, vállalati irodalom és a konferenciák anyagai. A kiegészítés már a munkálatok folyamán bővült ki a filmek, hangfelvételek, fényképek és egyéb képanyag felvételének szabályaival.

A kiegészítést gondosan koordinálták az érvényben lévő szabályzattal. Ez azt jelenti, hogy a szabályzat alapelveitől csak annyiban tértek el, amennyiben egy-egy dokumentumfajta specifikuma ezt megkívánta. Mindenütt, ahol szükséges, hivatkoztak a szabályzat vonatkozó paragrafusaira.

A szabályok megalkotásánál azt az elvet követték, hogy a leírásból az adott dokumentumfajta egyértelműen azonosítható legyen. Dokumentumfajtként bibliográfiai teljességű leírást szabályoztak, de megadták a leírási minimumot is. A bibliográfiai leírás és a minimum között szükséges szerinti változatok lehetségesek.

Azokat a speciális dokumentumfajtákat, amelyeknek a leírását a címleírási szabályzat, illetve a szabvány megadta, így a fotomásokat /mint valamely dokumentum fotografikus másolatait/, a hanglemezeket, a térképeket és a zeneműveket továbbra is az eddigiek szerint kell leírni.

A cikk végül a szabályalkotó bizottság személyi és intézményi összetételéről tájékoztat.

/Futala T./

39/71

025.5:027.7

Tájékoztatói munkatársak az egyetemi könyvtárakban. /Information officers in university libraries./ = Aslib Proceedings, 22.k. 3.sz. 1970.márc. p.84.

Az OSTI /Office for Scientific and Technical Information = Tudományos és Műszaki Tájékoztatásügyi Hivatal/ kezdeményezett egy kísérletet, melynek célja annak megállapítása, hogyan tudják a tájékoztatói szakemberek az egyetemi könyvtárak állományát felhasználni és milyen új tájékoztatói szolgáltatásokat tudnak nyújtani az egyetem részére. Egy-egy tájékoztatói szakembert küldtek ki négy egyetem könyvtárába: Birmingham, Salford, Strathclyde, Sussex, Imperial College, London és University College, Cardiff. A kísérlet 1970. januárjában kezdődött és 5 évig tart.

Ezek a tájékoztatói munkatársak foglalkoznak a főiskolai oktatók és a posztgraduális hallgatók oktatásával a tájékoztatói szolgáltatások felhasználásában és segítséget nyújtanak az egyetemi hallgatók számára rendezett könyvtárhasználati bevezető tanfolyamok szervezésénél is. Tényleges tájékoztatói munkakörben is dolgoznak, mégpedig mind hagyományos, mind gépesített módszerekkel. Ezek a szakemberek részben rendszeres tanfolyamokat tartanak, részben tájékoztatói munkát végeznek. Feladatkörükbe a természettudományok, a társadalomtudományok és a műszaki tudományok tartoznak.

Munkájukról az Aslib /Association of Special Libraries and Information Bureaux = Szakkönyvtárak és Tájékoztatási Irodák Szövetsége/ kutatási osztályának számolnak be, munkájuk összehangolását rendszeresen tartott összejöveteleken az OSTI látja el.

Az OSTI időközönként tájékoztatást fog kiadni a kísérlet fejleményeiről.

/Moravek L./

40/71

027.6:681.31

A gépesítés és a szakkönyvtár. /Mechanization and the special library./ - RANDALL, G. = Drexel Library Quarterly, 5.k. 4.sz. 1969. okt. p.222-233.

A szerző mondanivalóját szigorúan csak a vállalati vagy intézményi könyvtárakra vonatkozóan fejti ki, gépesítés alatt az ügyviteli adatfeldolgozó gépek, valamint a computer alkalmazását érti. Egy kérdőíves felmérés adataiból kiindulva megállapítja, hogy

1. ezek a könyvtárak kisvolumenű könyvgyűjteménnyel rendelkeznek /a könyvtárak kétharmadánál kevesebb, mint 10 000 könyvet tartalmaz a gyűjtemény/;

2. átlagosan 500 folyóiratcímre fizetnek elő;

3. a szakkönyvtárak 40%-ánál egy szakképzett könyvtárost, 20%-ánál ezenkívül egy segédszemélyzetet alkalmaznak;

4. a könyvtárak 20%-ánál a műszaki kutatási jelentés gyűjtemény 10 000 egységnél nagyobb volumendú.

A könyvtárban tárolt gyűjtemény kis volumene miatt a gépesítés egyszerű; bevezetését elősegíti az a tény is, hogy az anyaintézet rendszerint profitra dolgozik és így az alkalmazható létszámot eleve igen alacsony szinten szabják meg; a felhasználó-orientáció miatt a gyűjtemény használatát elősegítő gépesítés előtt nincs akadály; a computerok alkalmazásának széles körű elterjedése lehetővé teszi a helyi - vállalati - computer felhasználását a könyvtár céljaira. Így a gépesítés igen magas foku: a könyvtárak 68%-ánál egy vagy több műveletet már automatizáltak.

Míg a nyilvános könyvtárak legnagyobb százalékban a kölcsönzést gépesítették, a vállalati szakkönyvtáraknál a gépesítés sorrendje:

- KWIC-index előállítás;
- dokumentum-keresés;
- folyóirat-beszerzés;
- új szerzemények jegyzékének előállítása;
- kölcsönzés.

A KWIC-index készítésénél a Luhn-féle, teljesen automatizált módszert alkalmazzák: az indexben csak a címet használják fel, minden szellemi előkészítés nélkül. A címmel együtt azonban gépi információhordozón rögzítik a többi adatot is, erre alapozzák fokozatos megközelítéssel a többi művelet automatizálását.

A szerző - az IBM egyik kutatóközponti könyvtárának vezetője - ismerteti saját könyvtára automatizálásának menetét. A fentiekől eltérő adatokkal /50 000 egység a gyűjteményben; 1000 előfizetett folyóiratcím; 800 felhasználó; 100 kölcsönzés naponként/ magyarázza, hogy először a kölcsönzést automatizálták és csak a legvégén került sor automatikus KWIC-index készítésére. Az IBM 1401 computerrel naponta feldolgoztatják a kölcsönzési adatokat. 1962-ben állították elő először az IBM könyvtáraiba járó folyóiratok központi lelőhely-jegyzékét. Jelenleg már olyan on-line rendszert építettek ki, amely bármelyik IBM könyvtárból kérdezhető közvetlenül a hálózatba bekapcsolt adatvégállomások segítségével és a válasz a katódsugárcsőves készülék képernyőjén jelenik meg.

Létezik már olyan rendszer is, amely a hagyományos katalógus helyett mikrofilm-katalógust használ. A cikkben említett esetben 720 katalógusfiókot töltene meg a cédulakatalógus, ezért a mikrofilmet computer segítségével közvetlenül állítják elő és az egész mikrofilm-tárat negyedévenként kiegészítik.

Más vállalati könyvtáraknál egyszeri adatrögzítés alapján témafigyelő, irodalomkutató szolgáltatásokat szerveznek, referálólapokat

állítanak elő; a szabadalmakról, publikált és nem publikált információkról tájékoztatást adnak. A költségoptimalás érdekében igyekeznek minél szélesebb körű tájékoztatási tevékenységet végezni minimális emberi munka felhasználásával.

Igy a vállalati, intézményi könyvtáraknál, különösen a rutinmunkák területén jelentősen előretört a számítógépek segítségével történő automatizálás. A számítógép segíteni fogja a könyvtárost, hogy munkáját gyorsabban, pontosabban végezhesse.

Megemlíti a szerző, hogy gépesítéssel megoldandó problémák lépnek fel a könyvtárak közötti kapcsolatok /főleg a könyvtárközi kölcsönzés/ területén is. A gépesítéssel a könyvtárak önállósága bizonyos mértékig csökkenni fog a rendszereknek szükségszerűen létrehozandó kompatibilitása miatt.

/Schiff E./

41/71

027.6:681.31

Az európai vállalati könyvtárak automatizálása. /Automation in industrial libraries in Europe./ - VAN DER WOLK, L.J. = Drexel Library Quarterly, 5.k. 4.sz. 1969.okt. p.241-246.

A műszaki-gazdasági életben a gépesítés, automatizálás fontos tényezővé vált, nemkülönben az ipart kiszolgáló könyvtárakban is. A szakkönyvtárak automatizálása azonban, annak ellenére, hogy elkerülhetetlen, igen lassan megy végbe, akárcsak a többi könyvtaré. Problémát okoz az osztályozás kérdése mind nagy volumenű gyűjtemény /több millió egység/, mind kis gyűjtemények esetében. A vállalati könyvtáraknál visszaható erőként hat az is, hogy a könyvtár nem tartozik szorosan a vállalat termeléssel foglalkozó szervezetéhez, az itt végrehajtott befektetések nem azonnal és sokszor nem is bizonyítható módon térülnek vissza. Jobb a helyzet, ha a vállalatnak kutató részlege is van, de az automatizálás indokoltsága ekkor sem alapulhat tisztán gazdasági megfontolásokon.

Ebben a viszonylag nehéz helyzetben jelentős segítséget nyújt a könyvtárak közötti kooperáció. A szerző bemutat néhány Európában működő nagyobb könyvtári és tájékoztatási rendszert.

A Royal Shell Grouphoz tartozó Baatafsche Internationale Petroleum Maatschappij cégnél Th. W. te NUYL hozta létre a l'Unité elnevezésű szabadalmi dokumentációs rendszert Hágában. Az 1958-ban indult rendszerben a kulcsszavakat minden kódolás nélkül lyukkártyára lyukasztják; a szükséges műveletek elvégzéséhez ICIT gépparkot használnak. A rendszert módosítva és részben kooperációban vette át két svájci gyógyszergyár /F. Hoffmann-La Roche & Co. A.G. és Sandoz A.G./.

Itt UNIVAC gépeket alkalmaznak.

A másik nagy európai rendszer FILMOREX elnevezéssel működik. Jelenleg már több nagyvállalat alkalmazza Franciaországon kívül is, műszaki, gazdasági és orvosi információk keresésének céljaira. A 35 x 60 mm-es mikrofilmlap használatára épített rendszer válogatójára

nak sebessége 650 mikrofilmlap percenként. A szükséges beruházási és fenntartási költségek aránylag jelentéktelenek.

A kis könyvtárakban alapvetően új, egyéb technológiák kifejlesztésével nem foglalkoznak. Bizonyos helyeken a kézi lyukkártyák /így a perem-, rés- és fénylyukkártyák/ alkalmazást nyernek, de ezek a rendszerek - még a fénylyukkártyás rendszer is - túl elszigeteltek, és ezen éppen alapelvüknél fogva nem is nagyon lehet változtatni.

A Derwent Publication Ltd. /London/ lyukkártyán vagy szalagon kínálja felhasználásra /a német gyógyszeripari dokumentáció és az előbb említett svájci cégek eljárásait kombináló/ gyógyszerészeti, gyógyszeres szabadalmi vagy műanyag tárgy dokumentációs szolgáltatását /RINGDOC, PHARMDOC és PLASDOC elnevezéssel/.

1967-ben az NSZK, Ausztria és Hollandia 12 vezető kémiai vállalata dokumentációs vállalatot alapított /INDOC/ /International Documentation Company for Chemistry, Frankfurt = Nemzetközi Kémiai Dokumentációs Vállalat/, amelyben résztvett a holland tudományos és műszaki kutatások kormányzati szerve is. Természetesen az INDOC-hoz való csatlakozás lehetősége nyitott egyéb európai országok részére is.

A kémiai irodalmat a Gesellschaft Deutscher Chemiker /Német Kémikusok Társasága/ gyűjti és referálja, együttműködésben a Chemisches Zentralblatt és a Beilstein's Handbuch der Organischen Chemie szerkesztőségével. A referátumokat a Hoechst Farbwerke által kidolgozott rendszerben indexelik, majd ennek alapján az INDOC mágnesszalagos szolgáltatását a frankfurti központban állítják elő. Foglalkoznak a szerves kémiai szerkezeti képletek topológiai elemzésével is; erre a célra a BASF-nél /Badische Anilin- und Sodafabrik/ külön készüléket fejlesztettek ki.

Az INDOC rendszer együttműködik az American Chemical Society-vel /Amerikai Kémikusok Társasága/ is.

Hat európai ország 16 vegyipari vállalatának szabadalmi osztályai hozták létre a PDG-t /Patent Documentation Group/ a kémiai szabadalmak dokumentálására. Évente közel 12 000 műanyag tárgy szabadalmat dolgoznak fel és cserélnek egymás között.

Nemzetközi méretekben folytatja tevékenységét az EURATOM /European Atomic Energy Community = Európai Atomenergia Közösség/ félautomatikus, nukleáris dokumentációs rendszere. A rendszer saját tezaurusza felhasználásával indexelik a kartotékárban tárolt referátumokat. Az indexszavak alapján computeres információkeresést vállalnak; de lyukkártyás vagy mágnesszalagos szolgáltatást nem adnak.

Kiterjedt munka folyik a könyvtárközi kölcsönzést elősegítő központi címjegyzékek gépesített előállítására területén is. Más elképzelés szerint nem nyomtatott termék, hanem mágnesszalagos szolgáltatás, vagy egy központi computer megkérdezése útján lehet hozzáférni a szükséges adatokhoz.

Ilyen központi folyóiratjegyzék például a BUCOP /British Union Catalogue of Periodicals/, valamint a DCCP /Dutch Central Catalogue

of Periodicals/. Az előbbi lyukkártyát, az utóbbi mágnesszalagot használnál információhordozóként.

Hasonló gépesített rendszereket építettek ki az NSZK-ban a német nemzeti bibliográfia előállítására /ZMD = Zentralstelle für Maschinelle Dokumentation, Frankfurt = Gépi Dokumentációs Központ/; közhasználatu - bárki által igénybevehető - gépesített központot tart fenn az OSTI /Office of Scientific and Technical Information = Tudományos és Műszaki Tájékoztatásügyi Hivatal/ Manchesterben Documentation Processing Centre / Dokumentációs Adatfeldolgozó Központ/ elnevezéssel.

A Shell International Petroleum Company Angliában három automatizált rendszert is üzemeltet:

1. 800 folyóiratcímmel kapcsolatos ügyintézés céljaira és jegyzékek előállítására;

2. 40 000 vegyület adatainak szerkezeti képletek alapján történő keresésére;

3. szakirodalmi tájékoztatási célokra.

Az Unilever cég és a Monsanto Chemicals /London/ témafigyelő bulletinjeikhez KWIC-indexet mellékelnek, az Imperial Chemical Industries a biológiailag aktív vegyületekre és műszálakra épített ki kereső rendszert. A computergyártó English Electric Company a kutatási jelentések dokumentálására használ gépesített rendszert, ugyanígy Franciaországban az IBM és a Bull cég.

Élenjárnak az automatizálásban a különböző, atomenergiái gyűjtőkörű szakkönyvtárak. Így Svédországban 1961 óta központi címjegyzéket, a kutatási jelentésekről listákat, különböző kötetkatalógusokat, új szerzemények katalógusait, valamint KWOC-indexet állítanak elő computer segítségével az ABACUS programban /Aktie Bolag Atomenergi Computerized User-oriented Service = Atomenergiái Részvénytársaság computeres, felhasználó orientációjú szolgáltatásai/.

Igen kiterjedt vállalati gépesített információs tevékenység folyik Hollandiában is, főleg az IBM és a Philips computerek alkalmazásával. A kémiai tájékoztatás területén valószínűleg Hollandia és Nagy-Britannia együttműködése fog kialakulni.

/Schiff E./

ÚJ IDŐSZAKI KIADVÁNYOK ÉS CÍMVÁLTOZÁSOK

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ rendszeresen tájékoztatni kívánja a TMT olvasóit a tudományos, műszaki és gazdasági új időszaki kiadványok címéről /a beszerzéshez szükséges legfontosabb adatokkal együtt, így pl. alcim, kiadó vagy közreadó neve és címe, megjelenés gyakorisága, ár/, továbbá a könyvtári állományban lévő folyóiratok címváltozásairól.

Tájékoztatásul: az 1970-től induló időszaki kiadványokat tekintjük újnak. Amennyiben a kiadvány már állományunkban van, közöljük raktári jelzetét; ha a vonatkozó cím egy-egy füzeté, kötete megtalálható a Gyarapítási Osztály mutatványszám-gyűjteményében; +-el jelöljük.

A címváltozások esetében némi válogatással csak a jelentősebb periodikumok címváltozását közöljük. Nem tüntetjük fel a raktári jelzetet, mert valamennyi cím az intézmény könyvtári állományába tartozik; az érdeklődő ezeket megtalálja a könyvtári katalógusokban.

I.

ÚJ IDŐSZAKI KIADVÁNYOK

ARCHIVES OF MASS SPECTRAL DATA

New-York, Interscience

1970-

Negyedévenként megjelenő kiadvány

§ 50,-

ARTIFICIAL INTELLIGENCE

British Computer Society

New-York, American Elsevier

1970-

Negyedévenként megjelenő kiadvány

§ 21,-

BIOINORGANIC CHEMISTRY

New-York, American Elsevier
1971-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 27,-

BRITISH JOURNAL OF MARKETING

London SE 1, Professional and Industrial Publ. Co. Ltd.,
Mercury House, Waterloo Road
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ 6/-/-

THE CHEMICAL ENGINEERING JOURNAL

E 5369

Amsterdam, Elsevier
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ 7/10/-

CHEMISCHER INFORMATIONSDIENST. ANORGANISCHE
UND PHYSIKALISCHE CHEMIE

F 2531

Weinheim, Verlag Chemie
1970-
Kéthetenként megjelenő kiadvány
DM 700,-

CHEMISCHER INFORMATIONSDIENST. ORGANISCHE
CHEMIE

F 2532

Weinheim, Verlag Chemie
1970-
Kéthetenként megjelenő kiadvány
DM 750,-

COMPUTER DECISIONS

New-York, N.Y., 10022, Hayden Publ. Co., Inc.,
850 Third Av.
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
\$ 25,-

COMPUTERS AND STRUCTURES

Oxford, Pergamon
1970-
Árat és a megjelenés gyakoriságát később közlik

DISPOSABLES AND NONWOVENS

London EC 2, Textile Business Press Ltd.,
30 Finsbury Square
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ 5/-/-

ENVIRONMENTAL CONTROL AND SAFETY MANAGEMENT

Morristown, N.J., 07960, Park Ave, A.M. Best Company
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
\$ 4,-

ENVIRONMENTAL POLLUTION

Barking, Essex, Elsevier
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ 6/10/-

FERROELECTRICS

New-York, Gordon and Breach
1970-
Kéthavonta megjelenő kiadvány
£ 20/16/-

FERTIGUNG

E 5614

Bern, Verlag Technische Rundschau
1970-
Kéthavonta megjelenő kiadvány
DM 30,-

FLAVOUR INDUSTRY

Stockholm, Almquist and Wiksell, Tidskriftscentralen
1970-
Évente 10 füzet jelenik meg
SKr 75,-

*FOUNDATION OF PHYSICS

An international journal devoted to the
conceptual bases of modern natural science

New-York, Plenum Press

1970-

Negyedévenként megjelenő kiadvány

§ 27,-

*GEOPHYSICAL FLUID DYNAMICS

New-York, Gordon and Breach

1970-

Negyedévenként megjelenő kiadvány

£ 5/10/-

*GEOTECHNICAL ABSTRACTS

Essen 43, Deutsche Gesellschaft für Erd- und Grundbau

35. A, Kronprinzenstrasse

1970-

Havonta megjelenő kiadvány

DM 126,-

GRAPHIC COMMUNICATIONS WEEKLY

Los Angeles, California 90028, Technical Information, Inc.,

6331 Hollywood Boulevard

1970-

Hetenként megjelenő kiadvány

§ 75,-

*INDEX CHEMICUS REGISTRY SYSTEM

Alphabetized Listing of Wiswesser Line Notations /WLN/
for INDEX CHEMICUS

Philadelphia, Pa., 19106, Institute for Scientific

Information, 325 Chestnut Street

1970-

Havonta megjelenő kiadvány

§ 1000,- Az előfizetés 2 példányra vonatkozik

*INDUSTRIAL RELATIONS JOURNAL

London SE 1, Sales Department, Broadwall House, Broadwall

1970-

Negyedévenként megjelenő kiadvány

£ 6/-/-

JOURNAL OF AEROSOL SCIENCE

E 5518

Oxford, Pergamon
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ 30,-

+JOURNAL OF BUSINESS POLICY

Bradford 9., Management Centre, University of Bradford,
Emm Lane
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ 6/-/-

THE JOURNAL OF FIRE AND FLAMMABILITY

Stamford, Connecticut 06901, Technomic Publ. Co. Inc.,
750 Summer Street
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 15,-

JOURNAL OF INTERNATIONAL ECONOMICS

Amsterdam, North Holland
1971-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 25,-

MANUFACTURING ENGINEERING AND MANAGEMENT

Milwaukee, Ill., 53201, Society of Manufacturing Engineers,
5400 West Good Hope Road
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
Előfizetési ár ismeretlen

MARKET RESEARCH ABSTRACTS

London, W1Y 8EP, The Market Research Society,
39 Hertfort Street
1970-
Félévenként megjelenő kiadvány
£ 2/10/-

†MARKETING WORLD

Oxford, Pergamon
Vol. 1-2. 1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 15,-

†MECHANICAL ENGINEERING BULLETIN

Durgapur 9., Central Mechanical Engineering Research
Institute
1970-
Évente 4 füzet jelenik meg
£ 2/10/-

†MICROGRAPHICS NEWS AND VIEWS

Palos Verdes Peninsula, Calif., 90224,
Post Office Box 2642
1970-
Évente 26 füzet /report/ jelenik meg
\$ 115,-

NETWORKS

New-York, American Elsevier
1971-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 18,-

NICKEL DIGEST

New-York, N.Y., 10005, International Nickel Company Inc.,
Wall Street 67
1970-
Árat és a megjelenés gyakoriságát később közlik

NON-IONIZING RADIATION

Guildford, Surrey, Iliffe
1970-
Évente 3 füzet jelenik meg
£ 10/-/-

*NUCLEAR STANDARD NEWS

Hinsdale, Ill., 60521, American Nuclear Society,
244 East Ogden Ave
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
\$ 500,- /1970. jul. - 1971. dec./

ORGANOMETALLICS IN CHEMICAL SYNTHESIS

Lausanne 1, Elsevier,
P.O. Box 851
1970-
A megjelenés gyakoriságát később közlik
\$ 27,-

*PLASTICS, RUBBERS, TEXTILES

E 5618

London WC 1, Rubber and Technical Press Ltd.,
25 Lloyd Baker Street
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
£ 7/10/-

*PLUMBING

London WC 1, Institute of Plumbing,
81 Gower Street
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
£ -/35/-

*POLICY SCIENCES

Policy Analysis. System Approaches and Decisionmaking

New-York, American Elsevier
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 15,-

POLYMER AGE

E 5529

London WC 1, Rubber and Technical Press Ltd.,
25 Lloyd Baker Street
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
£ 5/-/-

+PRECAST CONCRETE

London SW 1, Cement and Concrete Associaton,
52 Grosvenor Gardens
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
£ -/60/-

+PRISMA

Zeitschrift für moderne Photographie
Kulmbach, 8650, Baumann Verlag,
Kressenstein Str., 26., Postfach 138
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
DM 27,50

RAILWAY SYSTEM CONTROLS

E 5649

Bristol, Conn., 06010, Simmons-Boardman Publ. Corp.
P.O. Box 530
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 6,-

+REVIEW OF PHYSICS IN TECHNOLOGY

London SW 1, The Institute of Physics and Physical Society,
47 Belgrave Square
1970-
Évente 3 füzet jelenik meg
£ 3/-/-

+ROCK MECHANICS ABSTRACTS

New-York, N.Y., 10017, AIME Order Dept. LJ 3701,
345 East 47th Street
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 20,-

+SCHRIFTENREIHE SCHWEISSEN UND SCHNEIDEN

Düsseldorf 4, Deutscher Verlag für Schweißtechnik,
Schadowstrasse 42.
1970-
Évente kb. 20 füzet jelenik meg
DM 64,-

SIAM JOURNAL ON MATHEMATICAL ANALYSIS

Philadelphia, Pa., 19103, Society for Industrial and Applied Mathematics Publications,
33. S. 17th Street
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
\$ 18,-

+TECHNISCHE BERICHTE

Wien 1031, Nachrichtentechnische A.G.
Apostelgasse 12.
1970-
Évente 2 füzet jelenik meg
Előfizetési ár ismeretlen

+TREND

Das österreichische Wirtschaftsmagazin

Wien 1030, Wirtschafts-Trend Zeitschriften Verlag,
Prinz Eugen Strasse 3.
1970-
Havonta megjelenő kiadvány
ÖSch 250,-

+ZEITSCHRIFT FÜR WERKSTOFFTECHNIK

Weinheim/Bergstrasse, Verlag Chemie
1970-
Negyedévenként megjelenő kiadvány
DM 28,-

II.

CIMVÁLTOZÁSOK

ABSTRACTS JOURNAL. INFORMATICS /SZU/
1970.No.1-

Előbb: Abstracts Journal. Scientific and Technical
Information. Referativnűj Zsurnal

- AMERICAN LIBRARIES /USA/
1.Vol.1970.No.1-
Előbb: ALA Bulletin
- BELGIAN PLASTICS /Be/
1969.No.1-
Előbb: Revue Belge des Matières Plastiques
- CHEMIKER-ZEITUNG /NSZK/
94.Jg.1970.No.1-
Előbb: Chemiker-Zeitung - Chemische Apparatur -
Verfahrenstechnik
- CHEMISCHREINIGER-WÄSCHER-FÄRBER -ZEITUNG /NSZK
69.Jg.1970.No.7-
Előbb: Der Chemischreiniger und Färber. Färber-Zeitung
- CONSTRUCȚII ȘI MATERIALE DE CONSTRUCȚIE /Ro/
22.Vol.1970.No.1-
Előbb: Revista Construcțiilor și a Materialelor de
Construcții
- CURRENT ABSTRACTS OF CHEMISTRY AND INDEX CHEMICUS /USA/
36.Vol.1970.No.1-
Előbb: Index Chemicus
- DATA MANAGEMENT /USA/
8.Vol.1970.No.4-
Előbb: Journal of Data Management
- DIAGRAMM /Au/
1969.No.1-
Előzmény: Impuls
- DOKUMENTATION REGELUNGSTECHNIK /NSZK/
6.Bd.1970.No.1-
Előbb: VDI/VDE-Dokumentation Regelungstechnik
- DRILLING-DCW MAGAZINE /USA/
31.Vol.1970.No.9-
Előbb: Drilling Magazine
- DRUCK - PRINT /NSZK/
107.Jg.1970.No.1-
Előbb: Druck - Archiv für Drucktechnik. Print - Archives
for Printing, Repro and Kindred Trades

ELEKTROMEDIZIN - BIOMEDIZIN UND TECHNIK /NSZK/
 15.Bd.1970.No.2-
 Előbb: Elektromedizin - Medizinische Elektronik

ENVIRONMENTAL CONTROL AND SAFETY MANAGEMENT /USA/
 139.Vol.1970.No.1-
 Előbb: Environmental Control Management

EURO ABSTRACTS /NSZK/
 8.Vol.1970.No.1-
 Előbb: Euratom Information

EUROCHEMIC ACTIVITY REPORT /Be/
 1967. /1968./-
 Előbb: Report on the Activities of the EUROCHEMIC
 Company /Fr/

FLIEGER REVUE /NDK/
 1970.No.1-
 Előbb: Aero-Sport

HAUSTECHNISCHER ANZEIGER /NSZK/
 1.Jg.1970.No.1-
 Előzmény: Elektro-Anzeiger. Ausgabe für Handel und
 Installationstechnik

IAG JOURNAL /H/
 3.Vol.1970.No.1-
 Előbb: IAG Quarterly Journal

INDUSTRY WEEK /USA/
 166.Vol.1970.No.2-
 Előbb: Steel

INFORUM /Cs/
 1969.No.1-
 Előbb: Bulletin Technických a Ekonomických Informací

INTERTECNIC /Be/
 1969.Jan.-
 Előzmény: Mécanic International. Applications Electroniques
 et Industries Connexes

IZOBRETATELSZTVO SZTANDARTIZACIJA I KACSESZTVO /Bu/
20.G.1970.No.1-
Előbb: Racionalizacija, Sztandartizacija

JAHRBUCH CHEMISCHE INDUSTRIE /Sv/
19.Aug.1970-
Előbb: Internationales Jahrbuch Chemische Industrie

JOURNAL OF THE AMERICAN SOCIETY FOR INFORMATION
SCIENCE. JASIS /USA/
21.Vol.1970.No.1-
Előbb: American Documentation. ADI

KEMISK TIDSKRIFT /S/
81.Jg.1969.No.1-
Előbb: Svensk Kemisk Tidskrift

KNIŽNICE A VEDECKÉ INFORMACIE /Cs/
1.R.1969.No.1-
Előbb: Knihovnik

MANUFACTURING ENGINEERING AND MANAGEMENT /USA/
64.Vol.1970.No.1-
Előbb: The Tool and Manufacturing Engineer

MATÉRIAUX ET TECHNIQUES /Fr/
58.A.1970.No.1-
Előbb: La Pratique des Industries Mécaniques

MÉCANIQUE. MATÉRIAUX. ÉLECTRICITÉ /Fr/
53.A.1970.No.244-
Előbb: Mécanique. Électricité

METALLURGICAL TRANSACTIONS /USA/
1.Vol.1970.No.1-
Előzmény: Transactions of the Metallurgical Society
of AIME

NEWSLETTER. INFORMATION BULLETIN ON ISOTOPIIC GENERATORS
AND BATTERIES /Fr/
1.Vol.1970.No.1-
Előbb: Information Bulletin on Isotopic Generators

NUOVA CHIMICA /O/
44.A.1968.No.11/12-
Előbb: Chimica

OPTICS AND LASER TECHNOLOGY /NBr/
2.Vol.1970.No.3-
Előbb: Optics Technology

POINT-TO-POINT COMMUNICATION /NBr/
14.Vol.1970.No.1-
Előbb: Point to Point Telecommunications

PROGRESS IN AEROSPACE SCIENCES /NBr/
11.Vol.1970-
Előbb: Progress in Aeronautical Sciences

PROMOCLIM /Fr/
1.T.1970.No.1-
Előbb: Industries Thermiques et Aérauliques

REACTOR TECHNOLOGY /USA/
13.Vol.1970.No.1-
Előbb: Reactor and Fuel-Processing Technology

LA RECHERCHE /Fr/
1.Vol.1970.No.1-
Előbb: Atomes

REFERATIVNŪJ ZSURNAL. HIMICESZKOE, NEFTEPERERABATŪVAJUSCSEE
I POLIMERNOE MASINOSZTROENIE; OTDEL'NŪJ VŪPUSZK /SZU/
1970.No.2-
Előbb: Referativnŷj Zsurnal. Himiceszskoe i Holodil'noe
Masinosztroenie. Otdel'nŷj vŷpuszk

REFERATIVNŪJ ZSURNAL. INFORMATIKA. OTDEL'NŪJ VŪPUSZK /SZU/
1970.No.1-
Előbb: Referativnŷj Zsurnal. Naucsnaaja i Tehniceszskaja
Informacija. Otdel'nŷj vŷpuszk

REFRIGERATION AND AIR CONDITIONING /NBr/
73.Vol.1970.No.862-
Előbb: Modern Refrigeration and Air Conditioning

ROCK MECHANICS. FELSMECHANIK. MÉCANIQUE DES ROCHES /Au/
1.Vol.1969.No.1-

Előzmény: Felsmechanik und Ingenieurgeologie.
Rock Mechanics and Engineering Geology

TEXTIL-INDUSTRIE. TI /NSZK/

72.Jg.1970.No.1-

Előbb: Zeitschrift für die Gesamte Textilindustrie

VOICI DES IDÉES

1969.No.1-

Előbb: Les Informations Industrielles et Commerciales.
Supplément. Voici des Idées

WOODWORKING AND FURNITURE DIGEST /USA/

72.Vol.1970.No.1-

Előbb: Woodworking Digest

WORLD ALUMINIUM ABSTRACTS /USA/

3.Vol./R.S./1970.April-

Előzmény: Aluminium Abstracts /Fr/

ZENTRALBLATT FÜR PHARMAZIE, PHARMAKOTHERAPIE UND
LABORATORIUMSDIAGNOSTIK /NDK/

109.Bd.1970.No.1-

Előbb: Pharmazeutische Zentralhalle

AZ OMKDK-BAN KÉSZÜLT IRODALOMKUTATÁSOK JEGYZÉKE

Az alábbi felsorolás szakrendben az OMKDK-ban legújabbban elkészült irodalomkutatásokat tartalmazza. A zárójelben megadott számok az egyes jegyzékekben közölt adatok számát, valamint a helyrajzi számokat jelentik. A jegyzékekről másolat rendelhető szakirodalmi adatonként 2,- Ft-os áron. Az "annotált" jelzésű bibliográfiák a címen kívül néhány mondatban tartalmi ismertetést /annotációt/ is adnak.

001.892
65.011.1:62.011.5:658.512.2

Információelmélet alkalmazása
a műszaki kutatásban és tervezésben
7 p. /49/ 4303/B/970

164.053
007:62.001.5:658.512.2

A döntésemélet alkalmazása a
műszaki kutatásban és tervezésben
8 p. /50/ 4304/B/970

53.087.6
621.317.089.2

Fizikai mennyiségek folyamatos
vagy szakaszos mérésére, regisztrálására alkalmas készülékek
/Annotált/
9 p. /37/ 4205/B/970

531.43/.46
Surlódás
41 p. /286/ 4384/B/970

535.24

Fotometria
9 p. /69/ 4449/B/970

535.67

SzinviSSzaadás
4 p. /25/ 4452/B/970

537.533.06

Elektronsugaras megmunkálás, olvasztás és rokon területek
8 p. /55/ 4396/B/970

547.583.5
577.164.171

P-amino-benzoosav
104 p. /933/ 4381/B/970

551.508.7

Talaj nedvességtartalmának mérése - természetes felszínek párolgása
7 p. /44/ 4432/B/970

551.575.1
551.510.42

A füstköd keletkezésével össze-
függő meteorológiai közlemények
/Annotált/
8 p. /25/ 4206/B/970

614.71
541.14
551.508.91

Légszennyezettség mérése fotoké-
miai, spektroszkópiái, laseres stb.
módszerekkel /Annotált/
9 p. /37/ 4207/B/970

614.8/094.5/
658.382/094.5/

Munkabiztonsági szabályok /rendel-
kezések, törvények/, élet és testi
épség védelme, munkavédelmi felü-
gyeletek tevékenysége /Annotált/
37 p. /217/ 4455/B/970

615.473.3

Üninjekciósó készülékek /Annotált/
5 p. /27/ 4386/B/970

62-762.444

Csuszógyűrűs tömitések
6 p. /38/ 4203/B/970

620.181:669-153
621.785.3.01

Izzó fémek metallográfiai vizsgálá-
lata
9 p. /50/ 4397/B/970

620.197.3

Filmképső kémiai inhibitorok /An-
notált/
8 p. /23/ 4385/B/970

621.039.58

Rádióaktív hulladékok feldolgo-
zása, tárolása
20 p. /123/ 4351/B/970

621.187.146

Gőzerőművek, ill. gőzturbinák
előmelegítői és előmelegítő rend-
szerei, különös tekintettel a ke-
verő előmelegítőkre és keverő
rendszerekre /Annotált/
17 p. /47/ 4399/B/970

621.311.4
621.3.018.14
621.332

Villamos vasuti alállomásokon a
fázistényező javítása
2 p. /5/ 4383/B/970

621.373
621.316.729
621.316.727

Nagyfrekvenciás oszcillátorok
fázisszinkronizálása 100 MHz fe-
lett /Annotált/
6 p. /20/ 4210/B/970

621.382

Szilárd test eszközök és áramkö-
rök fejlődési perspektívája
7 p. /30/ 4303/B/970

621.382.334
621.3.049.7-111.002.72

Integrált áramkörök és elektroni-
kus alkatrészek tokozási és sze-
relési technológiája /Részben an-
notált/
32 p. /135/ 4187/B/970

621.43.019.001.4
621.436.019.8

A gyulladási késedelem mérése Diesel-motoroknál /Annotált/
12 p. /37/ 4214/B/970

621.63/088-8/

Hűtőtorony ventilátorok
7 p. /41/ 4433/B/970

621.744.3:666.3:666.767

Keramikus formázás /orosz, angol, német és francia nyelvű irodalom 1966-tól/
6 p. /43/ 4380/B/970

621.745.3
621.783.2

Olvasztó és hőkezelő kemencék
6 p. /42/ 4324/B/970

621.793.1
539.234

Elektronsugaras párologtatás
6 p. /36/ 4392/B/970

621.924-503.53
621.9-503.53
681.3.06

Szerszámgépek adaptív vezérlése, illetve szabályozása, különös tekintettel a köszörűgépekre
8 p. /51/ 4389/B/970

622.67:621.313

Aknaszállító gépek villamos berendezései
9 p. /42/ 4434/B/970

627.132:725.95
627.152.151

Vizfolyások műtárgyai által okozott duzzasztás és annak hatása /különös tekintettel a hidakra/
4 p. /17/ 4454/B/970

628.3

Olajos szennyvizek tisztítása extrakcióval, ülepitéssel, szűréssel és egyéb módszerekkel /Annotált/
12 p. /42/ 4382/B/970

628.357.3

Tulnyomórészt szerves szennyeződései szennyviz tisztítása /esetleg mesterségesen levegőztetett/tavakkal vagy egész évben működő halastavakkal
6 p. /39/ 4355/B/970

628.543.3:628.543.56

Fermentációs eredetű szennyvizek tisztítása
11 p. /62/ 4357/B/970

628.9

Világítástechnikai egységek
5 p. /19/ 4359/B/970

628.92

Nappali világítás
4 p. /23/ 4453/B/970

628.92/.97

Világítás és környezet
2 p. /16/ 4438/B/970